Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ANTHONY MICHAEL COLLINS
esitatud 4. mail 2023 [1]

Kohtuasi C-560/20

CR,
GF,
TY
vastustaja:
Landeshauptmann von Wien

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus, Austria))

Eelotsusetaotlus – Sisserändepoliitika – Perekonna taasühinemise õigus – Direktiiv 2003/86/EÜ – Pagulaste perekondade taasühinemine – Saatjata alaealine – Artikli 10 lõike 3 punkt a – Vanemate taotlus perekonna taasühinemiseks saatjata alaealisega, kellel on pagulase staatus, koos pagulase puudega täiskasvanud õega – Pagulase pereliige, keda ei ole nimetatud artikli 10 lõigetes 2 ja 3 – Artikli 3 lõige 5 – Liikmesriikide õigus võtta vastu soodsamad sätted – Artikli 4 lõike 2 punkt b – Perekonna taasühinemine perekonna taasühinemist taotleva isiku täiskasvanud vallaliste lastega, kes ei ole terviseseisundist tulenevatel põhjustel võimelised iseenda eest hoolitsema – Artikkel 17 – Taasühinemise taotluste individuaalne läbivaatamine – Kõigi asjakohaste huvide tasakaalustatud ja mõistlik hindamine – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 7 ning artikli 24 lõiked 2 ja 3

I. Sissejuhatus

1. Verwaltungsgericht Wieni (Viini halduskohus, Austria) esitatud eelotsusetaotlus käsitleb saatjata alaealise pagulase vanemate ja puudega täiskasvanud õe õigust perekonnaga taasühinemisele. [2] Sellega seoses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, mis kuupäeva seisuga peab pagulane olema alaealine. Samuti küsib ta, kas liidu õiguse alusel tuleb saatjata alaealise pagulase puudega täiskasvanud õele anda elamisluba juhul, kui selle andmisest keeldumine takistaks nende vanematel kasutada perekonna taasühinemise õigust.

[1] Algkeel: inglise.

[2] Nagu on määratletud nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT 2003, L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) artikli 2 punktides b ja f.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

2. Direktiivi 2003/86 artikli 2 punktis c on mõiste „perekonna taasühinemist taotlev isik“ määratletud kui „kolmanda riigi kodanik, kes elab seaduslikult liikmesriigis ja kes taotleb oma pereliikmete taasühinemist temaga või kelle pereliikmed taotlevad taasühinemist temaga“.

3. Direktiivi 2003/86 artikli 2 punktis f on mõiste „saatjata alaealine“ määratletud kui „alla kaheksateistkümne aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes saabub mõne liikmesriigi territooriumile ilma seadusjärgselt või tavakohaselt tema eest vastutava täisealiseta seni kuni selline isik on ta tegelikult oma hoole alla võtnud, või alaealine, kes on üksi jäetud pärast mõne liikmesriigi territooriumile saabumist“.

4. Sama direktiivi artikli 3 lõike 5 kohaselt ei mõjuta direktiiv 2003/86 liikmesriikide võimalusi soodsamate sätete vastuvõtmisel või säilitamisel.

5. Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt võivad liikmesriigid vastavalt nimetatud direktiivile ja selle IV peatükis sätestatud tingimustele lubada oma territooriumile siseneda ja seal elada perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa täiskasvanud vallalistel lastel, kui nad ei ole oma terviseseisundist tulenevatel objektiivsetel põhjustel võimelised ise enda eest hoolitsema.

6. Direktiivi 2003/86 artiklis 10 on sätestatud:

„[…]

2. Liikmesriigid võivad perekonna taasühinemise loa anda muudele kui artiklis 4 osutatud pereliikmetele, kui nad on pagulase ülalpidamisel.

3. Kui pagulane on saatjata alaealine, siis liikmesriigid:

a) lubavad perekonnaga taasühinemiseks oma territooriumile siseneda ja seal elada pagulase vahetult ülenevatel lähisugulastel, kohaldamata artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimusi;

[…]“.

7. Direktiivi 2003/86 artiklis 12 on sätestatud:

„1. Erandina artiklist 7 ei nõua liikmesriigid pagulaselt ega/või tema pereliikme(te)lt nende ja artikli 4 lõikes 1 osutatud pereliikmete kohta esitatud taotluste korral tõendamist, et pagulane vastab artiklis 7 sätestatud nõuetele.

[…]

Liikmesriigid võivad pagulaselt nõuda artikli 7 lõikes 1 osutatud tingimuste täitmist, kui perekonna taasühinemise taotlust ei esitata kolme kuu jooksul pärast pagulasseisundi andmist

[…]“.

B. Austria õigus

8. Liikmesriigi õiguse asjakohased sätted on 16. augusti 2005. aasta Austriasse elama asumist ja seal elamist käsitleva föderaalseaduse (Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG; edaspidi „NAG“))[3] §-des 11 ja 46 ning 16. augusti 2005. aasta föderaalse varjupaigaseaduse (Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Asylgesetz 2005; edaspidi „AsylG 2005“))[4] §-des 34 ja 35.

III. Põhikohtuasja faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimused

9. RI on 1. septembril 1999 sündinud Süüria kodanik. Ta saabus Austriasse 31. detsembril 2015 saatjata alaealisena ning esitas 8. jaanuaril 2016 rahvusvahelise kaitse taotluse. Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (föderaalne migratsiooni- ja varjupaigaamet, Austria) andis RI-le pagulasseisundi, kui ta oli veel alaealine, ja tegi talle selle otsuse teatavaks 5. jaanuaril 2017. 6. aprillil 2017 ehk kolm kuud ja üks päev hiljem esitasid RI vanemad CR ja GF koos tema täiskasvanud õe TYga[5] taotluse Austria saatkonnale Süürias, et saada luba[6] Austriasse siseneda ja elada seal koos RIga perekonna taasühinemise eesmärgil. Nende taotluste esitamise ajal oli RI alaealine. Austria saatkond keeldus taotlusi rahuldamast,[7] põhjendades seda asjaoluga, et perekonna taasühinemise menetluse ajal oli RI saanud täisealiseks. Seda otsust ei vaidlustatud ja see jõustus 26. juunil 2018.

10. 11. juulil 2018 esitasid CR, GF ja TY Landeshauptmann von Wienile (Viini liidumaa peaminister) elamisloa taotlused perekonna taasühinemise eesmärgil NAG § 46 lõike 1 punkti 2 alusel. CR ja GF tuginesid direktiivist 2003/86 tulenevatele õigustele. TY esitas taotluse Euroopa Inimõiguste Konventsiooni (EIÕK) artikli 8 alusel. 20. aprillil 2020 jättis Landeshauptmann von Wienile (Viini liidumaa peaminister) need taotlused rahuldamata, kuna need ei olnud esitatud kolme kuu jooksul alates RI pagulasseisundi tunnustamisest.

11. CR, GF ja TY (edaspidi „kaebajad“) kaebasid need otsused Verwaltungsgericht Wieni (Viini halduskohus). See kohus küsib muu hulgas, kas kaebajatel on õigus perekonna taasühinemisele direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel, arvestades, et perekonna taasühinemise menetluse ajal sai RI täisealiseks. Kui ei, soovib kohus teada saada, mis kuupäeval oleks perekonna taasühinemise taotlus tulnud esitada, et neil see õigus oleks olnud.

12. Istungi järel leidis Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus), et kaebajatel puudub õigus normaalseks peetavale majutusele,[8] kohustuslik ravikindlustus, mis tagaks neile kindlustuskaitse,[9] ning stabiilne ja korrapärane sissetulek[10]. Seega ei vasta nad direktiivi 2003/86 artiklis 7 sätestatud nõuetele. Samuti leidis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et TY-l, kes elab Süürias koos vanematega, on tserebraalparalüüs, mille tagajärjel on ta ratastoolis ja vajab

3 *BGBl.* I, 100/2005. Praegusele menetlusele kohaldatakse 14. augusti 2018. aasta redaktsiooni. *BGBl.* I, 56/2018.

4 *BGBl.* I, 100/2005. Praegusele menetlusele kohaldatakse 18. oktoobri 2017. aasta redaktsiooni. *BGBl.* I, 145/2017.

5 Sündinud 15. augustil 1988. CR, GF ja TY on Süüria kodanikud.

6 Vastavalt AsylG §-le 35.

7 Taotluste rahuldamata jätmise otsus tehti teatavaks 29. mail 2018.

8 Vt direktiivi 2003/86 artikli 7 lõike 1 punkt a.

9 Vt direktiivi 2003/86 artikli 7 lõike 1 punkt b.

10 Vt direktiivi 2003/86 artikli 7 lõike 1 punkt c.

igapäevast hooldust, sealjuures abi söömisel. Teda hooldab tema ema CR. TY vanemad ei saa jätta teda üksinda, kuna sellist hooldust, nagu ema talle pakub, Süürias muul viisil ei saa ja teisi pereliikmeid seal ei ela.

13. Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus) leidis, et kuna Austria Vabariik ei kasuta direktiivi 2003/86 artikli 10 lõikes 2 sätestatud võimalust, ei ole TY Austria õiguse kohaselt pereliige perekonna taasühinemise kontekstis. Seega leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kui RI õele TY-le ei antaks elamisluba samal ajal kui vanematele, oleksid RI vanemad sunnitud loobuma direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohasest perekonna taasühinemise õigusest. See kohus küsib, kas ELTL artikli 20 tõlgendust kohtuotsustes Ruiz Zambrano [11] ja Dereci jt [12] võib analoogia alusel kohaldada perekonna taasühinemise õiguse kasutamisele direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel, laiendades selle direktiivi kohaldamisala ka teistele isikute kategooriatele kui need, mis on seal sõnaselgelt sätestatud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus juhib tähelepanu asjaolule, et Austria õiguse kohaselt võib TY-l olla õigus elamisloale mõjuvatel põhjustel seoses isikliku ja perekonnaeluga EIÕK artikli 8 alusel. Siiski leiab ta, et õigus elamisloale liidu õiguse alusel võib pakkuda suuremat kaitset kui see, mida võiks saada juhul, kui Austria ametivõimud kohaldaksid EIÕK artiklit 8.

14. Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas pagulase, kes esitas oma varjupaigataotluse saatjata alaealisena ning kellele anti veel alaealisena varjupaik, kolmanda riigi kodanikest vanemad saavad ka edaspidi tugineda [direktiivi 2003/86] artikli 2 punktile f koosmõjus artikli 10 lõike 3 punktiga a, kui pagulane sai pärast talle varjupaiga andmist, kuid tema vanematele elamisloa andmise menetluse ajal täisealiseks?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas sellisel juhul on nõutav, et kolmanda riigi kodaniku vanemad järgivad perekonna taasühinemise taotluse esitamiseks […] 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsuses A ja S [(C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 61)] nimetatud tähtaega: „üldjuhul kolme kuu jooksul pärast asjaomase alaealise pagulaseks tunnistamist“?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas pagulaseks tunnistatud isiku kolmanda riigi kodanikust täisealisele õele tuleb anda vahetult liidu õiguse alusel elamisluba, kui pagulase vanemad oleksid pagulase täisealisele õele elamisloa andmisest keeldumise korral sunnitud *de facto* loobuma [direktiivi 2003/86] artikli 10 lõike 3 punkti a kohasest perekonna taasühinemise õigusest, sest pagulase täisealine õde vajab oma tervisliku seisundi tõttu pidevat hooldamist vanemate poolt ega saa seetõttu üksinda päritoluriiki maha jääda?

4. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis milliseid kriteeriume tuleb kohaldada selle hindamisel, kas selline perekonna taasühinemise taotlus esitati „üldjuhul“ kolme kuu jooksul 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsuse A ja S [(C-550/16, EU:C:2018:248, punktis 61)] väljendatud tähenduses?

5. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas pagulase vanemad saavad jätkuvalt tugineda direktiivi [2003/86] artikli 10 lõike 3 punkti a kohasele perekonna taasühinemise õigusele, kui kuupäeva, mil alaealine tunnistati pagulaseks, ja tema perekonna taasühinemise taotluse vahele jääv aeg on kolm kuud ja üks päev?

[11] 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).

[12] 15. novembri 2011. aasta kohtuotsus Dereci jt (C-256/11, EU:C:2011:734).

6. Kas liikmesriik võib direktiivi [2003/86] artikli 10 lõike 3 punkti a kohases perekonna taasühinemise menetluses pagulase vanematelt põhimõtteliselt nõuda, et nad vastaksid direktiivi [2003/86] artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele?

7. Kas direktiivi [2003/86] artikli 10 lõike 3 punkti a kohase perekonna taasühinemise käigus esitatav direktiivi [2003/86] artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastamise nõue sõltub sellest, kas perekonna taasühinemise taotlus esitati kolme kuu jooksul pärast pagulasseisundi andmist direktiivi [2003/86] artikli 12 lõike 1 kolmanda lõigu tähenduses?

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

15. 9. juulil 2021 peatas Euroopa Kohtu president menetluse käesolevas kohtuasjas seniks, kuni on tehtud lõplik otsus kohtuasjas C-279/20 ning liidetud kohtuasjades C-273/20 ja C-355/20. 8. augustil 2022 küsis Euroopa Kohtu president eelotsusetaotluse esitanud kohtult, kas ta soovib (täielikult või osaliselt) jääda oma eelotsusetaotluse juurde, arvestades nimetatud kohtuasjades tehtud otsuseid[13]. 6. septembril 2022 võttis eelotsusetaotluse esitanud kohus tagasi esimese eelotsuse küsimuse, kuid jättis alles eelotsuse küsimused teisest kuni seitsmendani.

16. Kaebajad, Madalmaade ja Austria valitsus ning Euroopa Komisjon on esitanud oma kirjalikud seisukohad. Samad pooled esitasid oma suulised seisukohad ja vastused Euroopa Kohtu küsimustele 14. veebruari 2023. aasta kohtuistungil.

V. Õiguslik analüüs

17. Kooskõlas Euroopa Kohtu sooviga piirdun oma ettepanekus kolmanda eelotsuse küsimuse analüüsiga.[14]

18. Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus) küsib sisuliselt, kas liidu õiguse alusel on saatjata alaealise pagulase kolmanda riigi kodanikust täiskasvanud õel, kes on tervisliku seisundi tõttu täielikult oma vanemate ülalpeetav, õigus saada elamisluba juhul, kui selle andmisest keeldumine takistaks tema vanematel kasutada perekonna taasühinemise õigust.[15] Kaebajad ja komisjon on seisukohal, et sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt. Madalmaade ja Austria valitsus leiavad, et sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt.

19. Kaebajad väidavad, et TY tervislikku seisundit arvestades tähendaks talle perekonna taasühinemise võimaldamisest keeldumine seda, et tema vanemad CR ja GF ei saaks kasutada õigust perekonna taasühinemisele oma poja RIga, mis võtab nimetatud õiguselt igasuguse soovitava toime. See tagajärg on vastuolus direktiivi 2003/86 eesmärgiga toetada perekonna taasühinemist ning nõudega pöörata tähelepanu eelkõige pagulaste olukorrale. Samuti on see vastuolus tõhususe põhimõttega, mille kohaselt ei tohi liikmesriigi õigusnormid muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks. Ühtlasi

[13] 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (täisealiseks saanud lapse taasühinemine perekonnaga) (C-279/20, EU:C:2022:618) ning 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (perekonna taasühinemine pagulasest alaealisega), (C-273/20 ja C-355/20, EU:C:2022:617).

[14] Kuna kolmas ja kuues küsimus kattuvad osaliselt, käsitlen eelotsusetaotluse esitanud kohtu kuuendat küsimust niivõrd, kuivõrd on vaja selleks, et Euroopa Kohut tema aruteludes aidata.

[15] Kolmas küsimus põhineb eeldusel, et pagulase (RI), kes taotles varjupaika saatjata alaealisena ja sai selle enne täisealiseks saamist, kolmanda riigi kodanikest vanemad (CR ja GF) võivad tugineda direktiivi 2003/86 artikli 2 punktile f koosmõjus artikli 10 lõike 3 punktiga a isegi siis, kui asjaomane pagulane sai täisealiseks pärast varjupaiga saamist, kuid perekonna taasühinemise menetluse ajal.

leiab komisjon, et direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuulub ka saatjata alaealise pagulase puudega täiskasvanud õde, et esimene saaks kasutada vanematega taasühinemise õigust.

20. Madalmaade valitsus leiab, et direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohaldamisala laiendamine saatjata alaealise pagulase puudega täiskasvanud õele võtaks soovitava toime selle direktiivi nendelt sätetelt, mis lubavad sõnaselgelt liikmesriikidel laiendada nende isikute ringi, kes võivad perekonna taasühinemise õigust kasutada. Austria valitsus väidab, et direktiivi 2003/86 kohaldamisala laiendamine on vastuolus liidu seadusandja selgelt väljendatud tahtega, kuna selles õigusaktis on ammendavalt määratletud nende isikute kategooriad, kellele antakse õigus perekonna taasühinemisele.

21. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et RI saab õigust perekonna taasühinemisele oma vanematega kasutada olenevalt sellest, kas TY-le antakse elamisluba tema vanematega samal ajal.[16] Seetõttu analüüsin esmalt RI õigust perekonna taasühinemisele oma vanematega liidu õiguse alusel ja seejärel hindan, kas TY-l on selle alusel õigus saada elamisluba.

A. Saatjata alaealise pagulase õigus perekonna taasühinemisele oma vanematega – direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a

22. Lihtsustamaks liikmesriikides olevate kolmandate riikide kodanike lõimumist, võimaldades neile taasühinemise kaudu perekonnaelu, on direktiivis 2003/86 kindlaks määratud tingimused, mis peavad olema täidetud, et seaduslikult liikmesriikide territooriumil elavad kolmanda riigi kodanikud saaksid perekonna taasühinemise õigust kasutada.[17] Direktiivi 2003/86 artikli 5 lõige 5 paneb liikmesriikidele kohustuse vaadata asjaomased perekonna taasühinemise taotlused läbi puudutatud alaealiste laste huve arvestades ja perekonnaelu soodustades.[18] Direktiivi 2003/86 sätete tõlgendamisel ja kohaldamisel tuleb arvesse võtta Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3.[19] Harta artiklis 7 tunnustatakse õigust era- või perekonnaelu austamisele.[20] Seda sätet tuleb tõlgendada koostoimes kohustusega võtta arvesse lapse parimaid huve, mis on tunnustatud harta artikli 24 lõikes 2. Samuti tuleb arvestada lapse vajadust säilitada regulaarsed isiklikud suhted oma mõlema vanemaga, mis on leidnud väljenduse harta artikli 24 lõikes 3.[21]

23. Direktiivi 2003/86 artiklis 4 on loetletud need kolmanda riigi kodaniku pereliikmed, kelle õigust perekonna taasühinemisele selle direktiivi tähenduses liikmesriigid olenevalt olukorrast kas peavad tunnustama või võivad seda teha.[22] Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõige 1 reguleerib perekonna taasühinemist taotleva isiku tuumikperekonna, nimelt tema abikaasa ja alaealiste laste

[16] Direktiivi 2003/86 artikli 13 lõikes 2 on sätestatud, et kohe pärast perekonna taasühinemise taotluse rahuldamist annab „[a]sjaomane liikmesriik […] kõnealustele pereliikmetele vähemalt üheaastase ajutise elamisloa. Elamisluba on võimalik pikendada“. Samuti on direktiivi 2003/86 artikli 13 lõikes 1 sätestatud, et kohe, kui perekonna taasühinemise taotlus on rahuldatud, „lubab asjaomane liikmesriik vastaval pereliikmel või vastavatel pereliikmetel oma territooriumile siseneda ja seal elada“.

[17] Millele viidatakse direktiivi 2003/86 põhjenduses 4 ja artiklis 1.

[18] 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (perekonna taasühinemine pagulasest alaealisega) (C-273/20 ja C-355/20, EU:C:2022:617, punktid 35 ja 39).

[19] Vt direktiivi 2003/86 põhjendus 2.

[20] Need harta artiklis 7 sisalduvad õigused, mis vastavad EIÕK artikli 8 lõikes 1 sätestatud õigustele, on samasuguse tähenduse ja ulatusega (15. novembri 2011. aasta kohtuotsus Dereci jt, C-256/11, EU:C:2011:734, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

[21] 13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punktid 55 ja 56 ning seal viidatud kohtupraktika).

[22] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punkt 35). Direktiivi 2003/86 artikkel 4 ei ole ammendav. Vt nt direktiivi 2003/86 artikli 10 lõige 2.

õigust perekonna taasühinemisele.[23] Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis a on sätestatud, et liikmesriigid võivad teatavatel asjaoludel anda perekonna taasühinemise loa perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa vanematele. Seega on võimalus perekonna taasühinemiseks vanematega sellele sättele viidates põhimõtteliselt iga liikmesriigi enda otsustada. See õigus on olemas eeskätt tingimusel, et perekonna taasühinemist taotlev isik peab oma vanemaid ülal ja et nad ei saa päritolumaal oma sugulastelt piisavat tuge.[24] Samuti saab direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud perekonna taasühinemise õigust kasutada „tingimusel, et [direktiivi 2003/86] IV peatükis sätestatud tingimused on täidetud".

24. Direktiivi 2003/86 artikli 7 lõige 1, mis paikneb selle direktiivi IV peatükis, lubab liikmesriikidel nõuda tõendeid selle kohta, et perekonna taasühinemist taotleval isikul on a) asjaomases liikmesriigis elava sarnase perekonna jaoks normaalseks peetav majutus, b) ennast ja pereliikmeid kattev haiguskindlustus kõikide riskide vastu ning c) stabiilne ja korrapärane sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalabisüsteemi abita ülal pidada. Kuna direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 on kasutatud sõna „võib", võivad liikmesriigid loobuda selles sättes kehtestatud nõuete kohaldamisest.

25. Teatud juhtudel on pagulastel perekonna taasühinemise õiguse kasutamisel soodsamad tingimused.[25] Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõikes 3 käsitletakse konkreetselt saatjata alaealiste pagulaste olukorda. Sellega võimaldatakse neile eeliskohtlemist,[26] tagades perekonna taasühinemise muu hulgas vanemate[27] või eestkostjatega,[28] kehtestamata sealjuures teatavaid tingimusi, mis selle direktiivi alusel muidu kohalduksid. Seega nõuab[29] direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a, et liikmesriigid annaksid saatjata alaealisele pagulasele õiguse perekonna taasühinemisele oma vanematega, „kohaldamata [selle direktiivi] artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimusi".

26. Arvestades, et direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis a viidatakse sõnaselgelt IV peatükis sätestatud tingimustele, ei tohi liikmesriigid direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohases perekonna taasühinemise menetluses saatjata alaealiselt pagulaselt ega tema vanematelt nõuda, et nad vastaksid selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele.[30] Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktist a nähtub selgelt, et liidu seadusandja on konkreetselt välistanud muu hulgas nõude, et saatjata alaealine pagulane peab olema oma vanemate ülalpeetav[31] ja ta peab

[23] Vt direktiivi 2003/86 põhjendus 9. 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses O jt (C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, punktid 64 ja 65) asus Euroopa Kohus seisukohale, et direktiivi 2003/86 artikli 4 lõige 1 käib mõiste „tuumikperekond" laia tähenduse kohta. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et direktiivi 2003/86 artikli 4 lõige 1 paneb liikmesriikidele konkreetsed positiivsed kohustused, millele vastavad selgelt määratletud subjektiivsed õigused, kuna nimetatud sättes nõutakse liikmesriikidelt neile kaalutlusõigust andmata, et nad lubaksid direktiiviga reguleeritud juhtudel perekonna taasühinemist taotleva isiku teatavatel pereliikmetel perekonnaga taasühineda (20. novembri 2019. aasta kohtuotsus Belgische Staat (kaudse heakskiitmise otsuse süsteem), C-706/18, EU:C:2019:993, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

[24] 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 34).

[25] Vt direktiivi 2003/86 V peatükk „Pagulaste perekondade taasühinemine". Direktiivi 2003/86 põhjenduses 8 on sätestatud, et „eraldi tähelepanu tuleks pöörata pagulaste olukorrale, arvestades põhjusi, mille tõttu nad on sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistas neid seal normaalset pereelu elamast. Seepärast tuleks perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks kehtestada soodsamad tingimused."

[26] 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 44).

[27] Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktis a viidatakse vahetult ülenevatele lähisugulastele.

[28] Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt b.

[29] Selles sättes on kasutatud kindlas kõneviisis „lubavad". Saatjata alaealise pagulase õigus perekonna taasühinemisele oma vanematega direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel on selline õigus, mille puhul liikmesriikidel kaalutlusõigus puudub (12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 43).

[30] Austria valitsus leiab, et direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohasele perekonna taasühinemisele kohalduvad direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimused. Ta rõhutab, et direktiivi 2003/86 artikli 12 lõike 1 esimeses lõigus viidatakse konkreetselt artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja välistatakse nende kohaldamine. Selle valitsuse hinnangul ei ole direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktis a konkreetselt viidatud artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja seega ei ole ka nende kohaldamine välistatud.

[31] 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 34).

vastama direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele.[32] Selline direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tõlgendus on kooskõlas nii selle kontekstiga kui ka direktiivi 2003/86 eesmärgiga pakkuda pagulastele suuremat kaitset ja võtta arvesse alaealiste, eelkõige saatjata alaealiste haavatavat seisundit. Kui saatjata alaealise vanemad oleksid kohustatud vastama direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele, piiraks see direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a tõhusat kohaldamist ja saatjata alaealiste pagulaste eeliskohtlemist.

B. Saatjata alaealise pagulase õigus perekonna taasühinemisele teiste pereliikmetega – direktiivi 2003/86 artikli 10 lõige 2 ja artikli 10 lõike 3 punkt a

27. Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et pagulase õde ei kuulu perekonna taasühinemist taotleva isiku nende perekonnaliikmete hulka, keda on nimetatud direktiivi 2003/86 artiklis 4[33]. Samuti ei ole RI-l õigust perekonna taasühinemisele oma õe TYga direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel. Selle sätte tekst on ühemõtteline: selle alla kuuluvad üksnes saatjata alaealised pagulased ja nende vanemad.[34]

28. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa liikmesriigi asutused direktiivile 2003/86 tuginedes väljastada elamisluba kolmanda riigi kodanikele, kes ei vasta direktiivis kehtestatud elamisloa andmise tingimustele. Euroopa Kohus on lausa asunud seisukohale, et sellised liikmesriigi õigusnormid, millega on lubatud anda direktiivi 2003/86 alusel elamisluba isikule, kes ei vasta selle saamise tingimustele, kahjustavad direktiivi soovitavat toimet ja on vastuolus selle eesmärkidega.[35]

29. Kehtestades direktiivi 2003/86, mida kohaldatakse kõigis liikmesriikides peale Taani Kuningriigi ja Iirimaa, ei olnud liidu seadusandjal kavas reguleerida ammendavalt kõiki perekonna taasühinemisega seotud küsimusi,[36] vaid kehtestada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttele tuginedes minimaalsed ühised eeskirjad.[37] Seetõttu on direktiivis 2003/86 sätestatud minimaalne ühtlustamine, millega ei välistata liikmesriikide õigust kohaldada perekonna taasühinemisele liikmesriigi õiguse sätteid olukordades, mil direktiivi ei kohaldata.[38] Seega ei mõjuta direktiivis 2003/86 sätestatud tingimused direktiivi artikli 3 lõikes 5 liikmesriikidele antud võimalust anda nende riigisisese õiguse alusel soodsamatel tingimustel

[32] Direktiivi 2003/86 artikli 12 lõike 1 kohaselt ei nõua liikmesriigid pagulaselt ega tema tuumikperekonna liikme(te)lt artiklis 7 sätestatud nõuete täitmist. Seega pakub direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a saatjata alaealistele pagulastele laiemat kaitset kui direktiivi 2003/86 artikli 12 lõike 1 esimene lõik, mida kohaldatakse üksnes pagulastele ja nende tuumikperekonna liikmetele.

[33] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punkt 69).

[34] See säte on lahutamatult seotud direktiivis 2003/86 silmas peetud tuumikperekonna kontseptsiooniga.

[35] 20. novembri 2019. aasta kohtuotsus Belgische Staat (kaudse heakskiitmise otsuse süsteem) (C-706/18, EU:C:2019:993, punktid 35 ja 37 ning seal viidatud kohtupraktika).

[36] Vt direktiivi 2003/86 artikli 3 lõige 5.

[37] Vt direktiivi 2003/86 põhjendus 16.

[38] Vt selle kohta kohtujurist Pikamäe ettepanek kohtuasjas Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (perekonna ühtsus – juba antud kaitse) (C-483/20, EU:C:2021:780, punkt 53) ja kohtujurist Hogani ettepanek arvamuse menetluses 1/19 (Istanbuli konventsioon) (EU:C:2021:198, joonealune märkus 81).

õigus riiki siseneda ja riigis elada.[39] Kui liikmesriik võimaldab selliseid soodsaid tingimusi, reguleerib nende kasutamist liikmesriigi õigus, mitte direktiiv 2003/86,[40] see aga välistab harta kohaldamise.[41]

30. Austria valitsus kinnitas kohtuistungil, et ehkki tema hinnangul ei ole TY-l õigust perekonna taasühinemisele RIga direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel, annab Austria Vabariik kooskõlas EIÕK artikliga 8 niisugustele isikutele perekonna taasühinemise õiguse liikmesriigi õiguse alusel. See pädevuste jaotus Euroopa Liidu ja liikmesriikide vahel peegeldub nii direktiivis 2003/86 kasutatud selgetes terminites kui ka selles, et Euroopa Kohus on selle sätteid tõlgendanud järjepidevalt.

31. Siiski väidavad kaebajad ja komisjon, et selleks, et tagada saatjata alaealise pagulase tõhus õigus perekonna taasühinemisele oma vanematega direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel, tuleb seda sätet tõlgendada nii, et see annab sellise õiguse ka tema puudega õele või vennale. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tõlgendamisel lähtuda harta artiklitest 7 ja 24, et RI õigus perekonna taasühinemisele oma vanematega ja laiemalt võttes oma õega oleks tagatud.[42]

32. Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a rakendamisel peavad liikmesriigid austama hartas, siinkohal selle artiklites 7 ja 24 sätestatud põhiõigusi. Selle kohustuse olemasolu ei saa siiski toetada direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a või mõne muu sätte sellist tõlgendust, mis on vastuolus nendes sätete selge sõnastusega. Samuti on välistatud samalaadne *contra legem* tõlgendus, viidaku see siis harta sätetele või tõhususe põhimõttele, kuna see rikuks õiguskindluse põhimõtet.[43] Ühtlasi ei saa direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktis a teistele pereliikmetele viitamata jätmist käsitada liidu seadusandja tähelepanematusena, kuna ta on konkreetselt ette näinud olukorrad, mis on analoogsed praeguses kohtuasjas tekkinutega, mida tõendavad selgelt direktiivi artikli 4 lõike 2 punkt b ja artikli 10 lõige 2.

33. Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõikes 2 on liikmesriikidel sõnaselgelt võimaldatud anda perekonna taasühinemise õigus muudele kui artiklis 4 viidatud pereliikmetele, kui nad on pagulase ülalpeetavad.[44] Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõige 2 jätab iga liikmesriigi enda otsustada, kas

[39] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punkt 43). Vt analoogia alusel 13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punktid 32–43), milles tõlgendatakse direktiivi 2003/86 artikli 3 lõike 2 punkti c nii, et selle kohaldamisalast on välistatud täiendava kaitse saaja pereliikmetest kolmandate riikide kodanikud. Ehkki liidu õigus neile pereliikmetele ei kohaldu, võib liikmesriik kohelda neid oma õiguse alusel soodsamalt (7. novembri 2018. aasta kohtuotsus K ja B, C-380/17, EU:C:2018:877, punktid 34 ja 37).

[40] Vt analoogia alusel 19. novembri 2019. aasta kohtuotsus TSN ja AKT (C-609/17 ja C-610/17, EU:C:2019:981, punktid 34 ja 49). Vt analoogia alusel ka 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602, punktid 82 ja 83) seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46).

[41] Vt analoogia alusel 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus Land Oberösterreich (eluasemetoetus) (C-94/20, EU:C:2021:477, punktid 60–63).

[42] Vt ka direktiivi 2003/86 põhjendus 2.

[43] Vt analoogia alusel liikmesriigi õiguse *contra legem* tõlgendamise kohta 19. aprilli 2016. aasta kohtuotsus DI (C-441/14, EU:C:2016:278, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Selles kohtupraktikas kirjeldatud põhimõtteid kohaldatakse liidu ja liikmesriigi õiguse tõlgendamisele. Vt analoogia alusel ka Lenaerts, K., ja Gutiérrez-Fons, J., *To Say What the Law of the EU Is: Methods of Interpretation and the European Court of Justice*, EUI AEL 2013/9, lk 16, kus autorid väidavad, et „olukorras, kus liidu õiguse säte on mitmeti tõlgendatav, tuleb eelistada niisugust tõlgendust, mis tagab sätte soovitava toime säilimise […] On ütlematagi selge, et tõlgendamise üldpõhimõte ei tohi ületada *contra legem* piiri".

[44] Vt analoogia alusel 13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punkt 48).

direktiivi 2003/86 kohaldamisala selliselt laiendada või mitte. Samuti annab see igale liikmesriigile märkimisväärse vabaduse otsustada, millised pagulase pereliikmed peale direktiivi 2003/86 artiklis 4 märgitud pereliikmete võivad sellist laiendatud õigust kasutada. [45]

34. Euroopa Kohtu menetluses olevast toimikust nähtub selgelt, et Austria Vabariik on otsustanud jätta direktiivi 2003/86 artikli 10 lõikes 2 oleva võimaluse kasutamata. Igal juhul on TY oma vanemate, mitte oma venna RI ülalpeetav. [46] Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et liikmesriigi õigusnorm, mis ei ole kooskõlas direktiivi 2003/86 artikli 10 lõikes 2 sätestatud ülalpeetavuse tingimusega, on selle direktiivi eesmärkidega vastuolus, kuna lubaks anda sellest direktiivist tuleneva staatuse isikutele, kes ei vasta selle staatuse saamise tingimustele. [47]

35. Samuti on Euroopa Kohus otsustanud, et harta ei võta liikmesriikidelt pädevust otsustada direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 2 rakendamise üle ja käsitleda selle alusel esitatud perekonna taasühinemise taotlusi. [48] Sellest tuleneb, et Euroopa Kohus ei saa harta artiklitele 7 ega 24 tuginedes muuta ega laiendada direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 2 kohaldamisala. [49]

36. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku asuda seisukohale, et direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 2 ja lõike 3 punkti a alusel ja lähtudes harta artiklitest 7 ja 24, ei ole RI-l õigust perekonna taasühinemisele oma õe TYga. Nende sätete kohaldamisala ebakohane laiendamine oleks vastuolus Euroopa Kohtu hiljutise kohtupraktikaga, õõnestaks direktiivi 2003/86 tõhusust ning rikuks Euroopa Liidu ja liikmesriikide hoolikalt väljakujundatud seadusandlikku tasakaalu.

37. Samuti ei saa analoogia alusel kohaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud Euroopa Kohtu praktikat ELTL artikli 20 ja liidu kodakondsuse kohta ning seeläbi õigustada direktiivi 2003/86 kohaldamisala laiendamist. [50] Kohtuotsuses Ruiz Zambrano [51] leidis Euroopa Kohus muu hulgas, et ELTL artikliga 20 on vastuolus see, kui liikmesriik keeldub andmast kolmanda riigi kodanikule, kellel on ülalpeetavad alaealised lapsed, kes on liidu kodanikud, elamisõigust liikmesriigis, kus on laste elukoht ja mille kodanikud nad on, kui niisugune otsus jätaks kõnesolevad lapsed ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi liidu kodakondsusega seotud õigusi. Selles otsuses rõhutas Euroopa Kohus, et liidu kodakondsus on „liikmesriikide kodanike

[45] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punktid 39 ja 40). Direktiivi 2003/86 põhjenduses 10 on märgitud, et „[l]iikmesriigid peavad ise otsustama, kas nad soovivad lubada perekonna taasühinemist vahetult ülenevatele sugulastele, täiskasvanud vallalistele lastele […]“.

[46] Ehkki kaebajad teatasid kohtuistungil, et RI saadab oma perele Süüriasse umbes 100 eurot kuus, ei ole mingeid tõendeid selle kohta, et TY on RI ülalpeetav.

[47] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punkt 42). Direktiivi 2003/86 põhjenduses 6 on märgitud, et „ühiste kriteeriumide põhjal [tuleks] määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise materiaalsed tingimused“. Vt analoogia alusel ka 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus K ja B (C-380/17, EU:C:2018:877, punktid 48 ja 49), kus Euroopa Kohus leidis, et kui liikmesriik ei saaks kehtestada perekonna taasühinemise taotluse esitamisele tähtaega, muudaks see ebatõhusaks ja ebaselgeks direktiivi 2003/86 artikli 12 lõike 1 kolmanda lõigu.

[48] 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punkt 65).

[49] Harta artikli 51 lõige 1 näeb ette, et harta sätted on liikmesriikidele ette nähtud üksnes liidu õiguse kohaldamise korral. Harta artikli 51 lõige 2 näeb ette, et harta ei laienda liidu õiguse reguleerimisala kaugemale liidu pädevusest, ei lisa liidule uusi pädevusvaldkondi ja ülesandeid ega muuda aluslepingutes määratletud pädevust ja ülesandeid. Vt selle kohta 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602, punkt 85).

[50] 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), 15. novembri 2011. aasta kohtuotsus Dereci jt (C-256/11, EU:C:2011:734) ning 10. mai 2017. aasta kohtuotsus Chavez-Vilchez jt (C-133/15, EU:C:2017:354). Vt ka 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602).

[51] 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus (C-34/09, EU:C:2011:124).

põhistaatus“.[52] Kolmandate riikide kodanike, sealhulgas pagulaste staatust ei saa võrrelda liidu kodanike staatusega, välja arvatud olukorras, kus liidu õigusnormid konkreetselt annavad kolmandate riikide kodanikele võrreldavad õigused ja kohustused.[53]

C. Täiskasvanud vallaliste laste õigus perekonna taasühinemisele juhul, kui nad ei ole tervisliku seisundi tõttu võimelised enda eest ise hoolitsema – direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkt b

38. Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis b on sätestatud, et liikmesriigid võivad lubada oma territooriumile siseneda ja seal elada perekonna taasühinemist taotleva isiku täiskasvanud vallalistel lastel, kui nad ei ole oma terviseseisundist tulenevatel objektiivsetel põhjustel võimelised ise enda eest hoolitsema. Selles kontekstis tuleb järgida direktiivi 2003/86 IV peatüki tingimusi.

39. Kui jätta kõrvale asjaolu, et ei ole selge, kas Austria Vabariik on otsustanud direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis b sätestatud võimalust kasutada,[54] viitab see säte pigem perekonna taasühinemist taotleva isiku tuumikperekonnale, mitte tema vendadele ja õdedele. Seega ei saa TY sellele sättele tuginedes nõuda õigust perekonna taasühinemisele RIga. Nagu nähtub käesoleva ettepaneku punktidest 36 ja 37, on direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis b sätestatud kaitse laiendamine teistele isikutele Euroopa Kohtu praktika kohaselt vastuolus selle direktiivi eesmärkidega. Samuti ei saa harta piirata liikmesriikide vabadust valida, kas seda sätet jõustada või mitte.[55]

40. Ehkki RI-l ja tema õel TY-l ei ole õigust perekonna taasühinemisele direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti b alusel, on tema vanematel CRil ja GFil õigus perekonna taasühinemisele RIga direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a alusel. Kui nende perekonna taasühinemise taotlus on rahuldatud, on CRil ja GFil ühtlasi õigus saada Austria Vabariigis elamisluba kooskõlas direktiivi 2003/86 artikli 13 lõikega 2. Kohtuotsuses O jt[56] märkis Euroopa Kohus, et liikmesriigis seaduslikult elavaid kolmanda riigi kodanikke, kes soovivad kasutada perekonna taasühinemise õigust, tuleb käsitada perekonna taasühinemist taotlevate isikutena direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti c tähenduses. CRil ja GFil on õigus perekonna taasühinemisele TYga direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti b alusel, kui Austria Vabariik seda võimalust kasutab. Kui liikmesriigid seda võimalust kasutavad, rakendavad nad liidu õigust. Seetõttu peavad sellekohased liikmesriigi õigusnormid järgima Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatud põhiõigusi ja proportsionaalsuse põhimõtet.[57]

[52] 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

[53] Vt näiteks direktiivi 2003/86 põhjendus 3 ja artikkel 13. Vt analoogia alusel ka nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT 2004, L 16, lk 44; ELT eriväljaanne 19/06, lk 272). Direktiivi 2003/86 kohaldamisala laiendamise piiranguid, mida kinnitab käesoleva ettepaneku punktides 36 ja 37 viidatud kohtupraktika, kohaldatakse *mutatis mutandis* perekonna taasühinemisele direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel.

[54] Madalmaade valitsus märkis kohtuistungil (ja Austria valitsus ei vaielnud talle vastu), et Austria Vabariik kasutab direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis b sätestatud võimalust.

[55] Vt analoogia alusel 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punktid 42 ja 65).

[56] 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsus O jt (C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, punkt 68).

[57] Vt analoogia alusel 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (perekonnaga taasühinemine – pagulase õde) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punktid 61–67).

41. CR, GF ja TY esitasid koos taotlused perekonna taasühinemiseks RIga. Arvestades nende perekondlikke suhteid ja TY rasket puuet, tuleks nende taotlused läbi vaadata samal ajal,[58] et tagada kõik nende liidu õigusest, sealhulgas direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktist b, artikli 10 lõike 3 punktist a ja artiklist 13 koostoimes harta artikliga 7 ning artikli 24 lõigetega 2 ja 3 tulenevad õigused ja kohustused.[59] Sellega seoses nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et direktiivi 2003/86 artikli 17 kohaselt tuleb perekonna taasühinemise taotlused vaadata läbi individuaalselt. Liikmesriigi pädevad asutused peavad direktiivi 2003/86 kohaldamisel ja perekonna taasühinemise taotlusi läbi vaadates hindama kõiki kaalul olevaid huve tasakaalustatult ja mõistlikult.[60] Ühtlasi tuleb arvesse võtta alaealiste laste huve ning saatjata alaealiste pagulaste erilisi asjaolusid.[61]

42. Seetõttu on direktiivi 2003/86 ning harta artikli 7 ja artikli 24 lõigete 2 ja 3 eesmärkidega vastuolus olukord, kus niisugustelt taotlejatelt nagu CR ja/või GF[62] nõutakse kõnealuse direktiivi artikli 13 lõike 2 alusel elamisloa olemasolu enne, kui direktiivi artikli 4 lõike 2 punkti b alusel hakatakse läbi vaatama TY taotlust perekonna taasühinemiseks oma vanematega. Pealegi kahjustaks selline järkjärguline lähenemine RI õigust perekonna taasühinemisele direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel.

43. Austria Vabariik võib nõuda, et perekonna taasühinemine direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti b alusel vastaks selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Need tingimused kehtivad üksnes TY kohta, kuna CR ja GF on direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohaselt nende täitmisest vabastatud.[63] Euroopa Kohus on leidnud, et kuna perekonna taasühinemise lubamine on üldreegel, siis tuleb direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 esitatud õigust tõlgendada kitsalt. Liikmesriigid ei tohi kasutada oma kaalutlusõigust selleks, et kahjustada perekondade taasühinemise soodustamise eesmärki.[64] Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, kas pädevad asutused järgivad direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimusi ja neid käsitlevat kohtupraktikat.

VI. Ettepanek

44. Eeltoodud kaalutlustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Verwaltungsgericht Wieni (Viini halduskohus, Austria) kolmandale küsimusele järgmiselt:

Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta artikli 4 lõike 2 punkti b, artikli 10 lõike 3 punkti a, artikli 13 lõiget 2 ja artiklit 17 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et saatjata alaealise pagulase puudega täiskasvanud õel või vennal, kes on tervisliku seisundi tõttu täielikult

58 Kohtuistungil kinnitas Austria valitsus, et kõik kõnealused taotlused vaadati läbi ühel ajal.

59 Vt analoogia alusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (ELT 2013, L 180, lk 31), artikli 16 lõige 1. Määruse nr 604/2013 artikli 16 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud, et kui raske puudega taotleja sõltub liikmesriigis seaduslikult viibiva(te) vanema(te) abist, hoiab liikmesriik tavaliselt taotlejat ja tema vanemat koos või viib nad taas kokku. Selle määruse põhjenduse 17 kohaselt on selle sätte eesmärk võimaldada kokku viia pereliikmeid, kui see on humanitaarsetel kaalutlustel vajalik. Vt analoogia alusel ka 6. novembri 2012. aasta kohtuotsus K (C-245/11, EU:C:2012:685, punktid 26–54).

60 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

61 Vt analoogia alusel 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus K ja B (C-380/17, EU:C:2018:877, punktid 26–36).

62 CRil ja GFil on õigus perekonna taasühinemisele RIga direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a alusel ning seega on neil õigus saada elamisluba selle direktiivi artikli 13 lõike 2 alusel.

63 Vt käesoleva ettepaneku punkt 26.

64 4. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, punkt 43).

oma vanemate ülalpeetav, on liidu õiguse alusel õigus perekonna taasühinemisele oma vanemate ja alaealise õe või vennaga tingimusel, et kõnealune liikmesriik on kasutanud direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis b sätestatud võimalust.